

ARBEIDS- OG INKLUDERINGSDEPARTEMENTET

Postboks 8019 Dep
0030 OSLO

Vår referanse: 26/01508-2

Arkivkode: ---

Saksbehandler: Nina Hjertø
Ingebrigtsen

Deres referanse: 26/1865

Dato: 18.06.2026

Høringssvar– forskrift om forsøk med ytelsen aktivitetspenger for unge (forsøket Et enklere Nav)

KS viser til høringsbrev av 4. mai 2026 om forsøket med ytelsen aktivitetspenger for unge (forsøket Et enklere Nav). KS deler departementets bekymringer for utviklingen i andelen unge som mottar helserelaterte ytelser. KS deler også departementets vurderinger om at dagens system med helseutfordringer som inngangsvilkår til arbeidsavklaringspenger, kan bidra til en medikalisering av unge, hvor oppmerksomheten rettes mer mot diagnose enn mot mulighetene for arbeid og utdanning. KS støtter derfor at forsøket samler flere ytelser, til en ytelse. Dette bidrar til forutsigbarhet og forenklinger for både den unge og til ansatte på Nav-kontoret. KS mener likevel at høringsnotatet er mangelfullt når det gjelder økonomiske og administrative konsekvenser for kommunene. Kommunens ansvar og rolle er også noe uklart for oss.

Oppsummert ønsker vi å bemerke følgende:

- KS mener høringsfristen er for kort
- KS mener betydningen av sosialfaglig kompetanse bør fremmes i forsøksordningen
- KS vurderer oppfølgingspunkt minimum hver sjette måned som for lite
- KS mener kommunens ansvar og rolle er noe uklar i forsøket
- KS ber om deltakelse i evalueringen av forsøksordningen
- KS etterlyser forsøksordninger i kommunale regi
- KS ber om involvering i de økonomiske og administrative konsekvensene

Nærmere om våre merknader:

KS mener høringsfristen er for kort

KS har fått tilbakemelding fra flere kommuner på at høringsfristen er for kort til å behandle saken politisk. Siden høringsnotatet tar til orde for at forsøket skal oppskaleres til flere Nav-kontor, mener vi det uheldig at kommunene ikke får tilstrekkelig tid og anledning til å behandle saken grundig i sine organer.

KS mener betydningen av sosialfaglig kompetanse bør fremmes i forsøksordningen

Slik vi leser høringsnotatet, samt fått presentert forsøket fra annet hold, er Nav-veiledernes kompetanse i liten grad beskrevet. Samtidig forstår vi forsøket dithen at arbeidsmetodikken til Nav-veilederne må endres og styrkes. Vi savner derfor en tydeliggjøring av hva som vil være nødvendig kompetanse for at forsøket skal

lykkes. Forsøksordningen vil ha mestringsfokus, og ta utgangspunkt i ressursene til den unge. Det betyr å snakke om hva den unge kan og hva som gir mestringsopplevelser – ikke bare knyttet til arbeid, men også på andre arenaer. Å ta utgangspunktet i hele mennesket er en sosialfaglig tilnærming, som vi tror vil være viktig i forsøksordningen.

KS vurderer oppfølgingspunkt minimum hver sjette måned som for lite

I § 9 *Oppfølging fra Arbeids- og velferdsetaten* foreslås det et oppfølgingspunkt minimum hver sjette måned. Målgruppen for aktivitetspenger er bred, og de unge vil ha svært ulike bistandsbehov. Dette er personer som i utgangspunktet har nedsatt arbeidsevne, helseutfordringer og annen tilleggsproblematikk. Erfaringsmessig trenger målgruppen tett og koordinert oppfølging. I Oxford Research-rapporten (2022) *Kartlegging av kvalifiseringsprogrammet i Nav-kontorene*, gir både veiledere og ledere tilbakemelding om at suksessen i kvalifiseringsprogrammet er knyttet til at antall deltakere per veileder ligger på et forholdsvis lavt nivå, sammenlignet med andre tjenester i Nav. KS savner departementets vurderinger av ressursinnsatsen som kreves i oppfølgingsarbeidet i forsøket Et enklere Nav. Tett oppfølging og god samhandling med andre tjenester er avgjørende for at den unge skal lykkes. Dette er arbeidsformer som krever god kompetanse og stor ressursinnsats. Departementet bør derfor vurdere om tett og koordinert oppfølging til de som trenger det, også bør komme frem i forskriften til aktivitetspenger.

KS mener kommunens ansvar og rolle er noe uklart i forsøket

Kommunenes rolle og ansvar er i liten grad beskrevet i høringsnotatet. Det er bekymringsfullt når vi vet at samordning av tjenester er nøkkelen for at unge skal lykkes med å nå sine mål om aktivitet, utdanning eller arbeid. Det er videre også uklart for oss hva som vil skje i tilfeller hvor arbeids- og velferdsetaten vurderer at den unge ikke er tilgjengelig for oppfølging og aktivitet, og etaten vurderer at retten til aktivitetspenger skal opphøre. Hvilke rettigheter har den unge i så fall? Og vil ansvaret falle på kommunen? Forsøksordningen styres gjennom statlig regelverk og mål. Kommunen kan derfor oppleve redusert innflytelse. Forsøket kan også innebærer en risiko for kostnadsoverføringer på kommunen. På hvilken måte dette evt. kan utfordre partnerskapet i Nav-kontor, er vi usikre på.

KS ber om deltakelse i evalueringen av forsøksordningen

Departementet viser til at forsøket skal evalueres av Oslo Economics, i samarbeid med Frischsenteret. Departementet vurderer videre at dersom resultatene i forsøksordningen viser seg å være lovende, bør forsøket oppskaleres til å omfatte flere Nav-kontor før en eventuell beslutning om å innføre aktivitetspenger for unge som en ny permanent, nasjonal ytelse. Hva som skal måles og hva som defineres som lovende resultater, vil være en viktig del av evalueringen. Mange de unge som omfattes av forsøksordningen Et enklere Nav, har levd lenge i utenforskap. For flere handler de første stegene om tilhørighet, sosial kontakt, mestring, ruting og mening i hverdagen. En evaluering bør fange opp flere faktorer, enn overgang til arbeid eller utdanning.

Vi ber om at departementet sørger for at KS får anledning til å delta i evalueringen, gjerne i form av deltakelse i referansegruppe eller på annen egnet måte.

KS etterlyser forsøksordninger i kommunal regi

KS merker seg at forsøk- og utviklingsarbeid som nå treffer Nav-kontoret, i stor grad skjer i statlig regi. Vi merker oss også at det prøves ut ordninger der staten overtar mer av kommunens ansvarsområde. Kommunene etterlyser forsøksordninger. Vi ser at utfordringene Nav skal løse blir stadig mer komplekse, og behovene hos brukerne forutsetter mer helhetlige, fleksible og samordnede løsninger enn i dag. Dette krever at oppgaver kan løses på nye måter, og i tettere samarbeid på tvers av sektorer, tjenester og forvaltningsnivåer. Kommunesektoren har over tid vist stor vilje og evne til å utvikle nye løsninger for innbyggerne. Kommunene peker særlig på lokalt handlingsrom som en forutsetning for å kunne tilpasse innsats og tjenester til lokale behov. KS mener det er avgjørende at innovasjons- og utviklingsarbeid i Nav også utfordrer etablerte strukturer, styringsmodeller og organisering. Det er særlig viktig å legge til rette for utvikling som går på tvers av stat og kommune, og som gir rom for å teste nye måter å samordne innsats, ansvar og virkemidler på. Ambisjonen om bedre løsninger, mer effektiv ressursbruk og mer treffsikre tjenester, bør være en integrert del av styringen av Nav.

KS etterlyser også hvordan organiseringen og styringen av Nav i større grad kan legge til rette for lokalt og felles utviklingsarbeid, gi kommunene reelt handlingsrom og sikre at innovasjon blir et integrert virkemiddel i videreutviklingen av tjenestene. Dette vil være viktig for å møte framtidens arbeids- og velferdsutfordringer på en bærekraftig måte.

KS ber om involvering i de økonomiske og administrative konsekvensene

KS vil understreke at det fortsatt er stor usikkerhet knyttet til de økonomiske og administrative konsekvensene av forsøket med ytelsen aktivitetspenger for unge.

Det fremgår av høringsnotatet at Trondheim kommune vil ha en innsparing som følge av forsøket og at dette hensyntas ved et trekk i rammetilskuddet. Det er ikke nærmere redegjort for omfanget av dette trekket eller hvordan dette skal beregnes. Manglende transparens om forutsetninger og beregningsgrunnlag gjør det krevende å vurdere de økonomiske konsekvensene av forsøket og eventuelle oppskaleringer.

KS vil i denne sammenheng påpeke behovet for:

- tydelige prinsipper for beregning av trekk i rammetilskuddet, herunder hvordan variasjon i deltakerantall og varighet i ordningen håndteres
- avklaringer av hvordan kommunenes oppfølgingsansvar og tilhørende administrative kostnader blir hensyntatt
- mekanismer som sikrer at kommunene ikke får økonomiske trekk som ikke reflekterer den faktiske besparelsen

KS forutsetter at kommunesektoren involveres i det videre arbeidet med å beregne kostnader og finansiering av ordningen i forbindelse med evaluering og eventuell oppskalering av forsøket etter gjennomføringen i Trondheim.

Med hilsen

Helge Eide
områdedirektør

Mari Trommald
avdelingsdirektør

Dokumentet er elektronisk godkjent og har ingen signatur